

Schakend Nederland - februari 1992

Prof. dr. H.J. van den Herik:

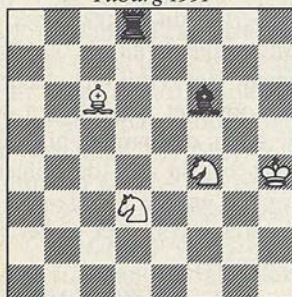
Kasparov en Karpov speelden perfect

Het geweldig hoge niveau van de adembenemende partijen tussen Kasparov en Karpov dwingt al jaren respect af. Daarbij is elke keer opnieuw de vraag essentieel: hoe *perfect* spelen ze nu eigenlijk? Meestal is het voor de (gewone) grootmeester moeilijk om hier een oordeel over te geven. Onlangs kon zo'n oordeel echter wel door de computer met uiterste precisie gegeven worden! In het KBNNKR eindspel (lopers + 2 paarden tegen toren) spelen ze perfect!

Remise

In de eerste turnus van het Interpolis-toernooi 1991, kreeg Karpov een zeer gunstig eindspel op het bord. Met twee paarden en een loper gelukte het hem om Kasparov, die alleen een toren had, naar de hoek te drijven. Hij kon hem daar echter niet mat zetten of anderszins kwaliteitswinst (in dit geval toren tegen paard) afdwingen. Bij velen leefde de vraag: was de stelling ergens gewonnen, ja of nee? Er werd niet alleen naar Tilburg gebeld, maar ook naar Limburg: was er een database? Het bleek dat Lewis Stiller (John Hopkins University) deze eens had geconstrueerd (meestal remise), maar niet had bewaard. Dankzij de medewerking van velen lukte het binnen

Karpov-Kasparov
Tilburg 1991

Kasparov en Karpov speelden perfect

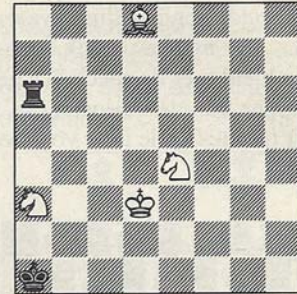
■ JAAP VAN DEN HERIK

enkele dagen deze opnieuw te maken. De resultaten en statistieken staan in het decembernummer van de *ICCA Journal* gepubliceerd.

Hieronder geven wij het partijverloop van Karpov-Kasparov na de witte zet 63. Kxh4.

63. ..., Tg8 64. Le4 Tg1 65. Ph5 + Ke6 66. Pg3 Kf6 67. Kg4 Ta1 68. Ld5 Ta5 69. Lf3 Ta1 40. Kf4 Ke6 71. Pc5 + Kd6 72. Pge4 + Ke7 73. Ke5 Tf1 74. Lg4 Tg1 75. Le6 Te1 76. Lc8 Tc1 77. Kd4 Td1 + 78. Pd3 Kf7 79. Ke3 Ta1 80. Kf4 Ke7 81. Pb4 Tc1 82. Pd5 + Kf7 83. Ld7 Tf1 + 84. Ke5 Ta1 85. Pg5 + Kg6 86. Pf3 Kg7 87. Lg4 Kg6 88. Pf4 + Kg7 89. Pd4 Te1 + 90. Kf5 Tc1 91. Le2 Te1 92. Lh5 Ta1 93. Pfe6 + Kh6 94. Le8 Ta8 95. Lc6 Ta1 96. Kf6 Kh7 97. Pg5 + Kh8 98. Pde6 Ta6 99. Le8 Ta8 100. Lh5 Ta1 101. Lg6 Tf1 + 102. Ke7 Ta1 103. Pf7 + Kg8 104. Ph6 + Kh8 105. Pf5 Ta7 + 106. Kf6 Ta1 107. Pe3 Te1 108. Pd5 Tg1 109. Lf5 Tf1 110. Pdf4 Ta1 111. Pg6 + Kg8 112. Pe7 + Kh8 113. Pg5 Ta6 + 114. Kf7 Tf6 + remise.

Dat er wel degelijk winstmogelijkheden zijn blijkt uit het spelverloop van onderstaande maximin-positie (dit is een stelling die het grootste aantal zetten vergt van beide partijen, terwijl de spelers telkens de (een) beste zet doen). In diagram 2 volgt een van de 24 maximin-posities. Als er meer dan één beste zet is, dan is dat tussen haakjes aangegeven.

1. Pc4 Te6 2. Pf2 Te8 3. Lg5 Tf8 4. Pd1 Tg8 5. Le7 Te8 6. Lb4 Tb8 7. La5 Kb1 8. Pc3 Ka1 9. Pe4 Kb1 10. Lc7 Tc8 11. Lb6 Ka2 12. Kc3 Tb8 13. Ld4 Td8 14. Pcd6 Tb8 15. Pc5 Tg8 16. Pc4 Tg4 17. Le5 Tg5 18. Ld6 Tg6 19. Le7 Tg7 20. Lh4 Th7 (Tg4) 21. Le1 Th1 22. Ld2 Td1 23. Lf4 Tf1 24. Lc7 Tc1 25. Kd3 Kb1 26. Lf4 Tg1 (Th1) 27. Kc3 Tg4 28. Lc7 Tg7 29. La5 Kc1 30. Pb2 Kb1 (Tg5) 31. Pcd3 Tg5 (Ta7) 32. Lb4 Tb5 33. Ld6 Tb6 (Td5) 34. Lf4 Tf6 35. Ld2 Tf7 (Tf8, Td6) 36. Pc4 Td7 37. Le3 (Lf4, Lg5, Lh6) Te7 38. Lc5 (Lc1) Tc7 39. La3 Tc8 40. Kb3 (Pb4) Tb8 41. Pb4 Td8 42. Pb6 Tf8 (Tg8, Th8, Td2) 43. P6d5 (Pa4) Tf2 44. Pc3 Ka1 45. Pc6 Tg2 (Th2, Tc2) 46. Pd4 Td2 47. Lc1 Tf2 (Tg2, Th2) 48. Ka3 (Pe2) Ta2 (Tf3, Tf4, Tf6, Tf7, Tf8, Tg2, Th2, Tf1, Te2, Td2, Tc2, Tb2) 49. Pxa2.

Vraag

De vraag blijft natuurlijk of Karpov in staat zou zijn geweest om zo'n winststelling, waarbij nog meer dan 40 zetten gedaan moeten worden, tot een goed einde te brengen. Het zou leuk zijn om hiermee eens te experimenteren, maar het beste bewijs zou toch uit de toernooizalen moeten komen. De kans dat dit gebeurt is wel heel klein (en dan ook nog tegen Kasparov!). Voorlopig staan beide K's vanwege hun perfecte spel torenhoog op een voetstuk.